

EĞİTİM VE KÜLTÜR DERGİSİ

SOMA
REHBERLİK
VE
ARAŞTIRMA
MERKEZİ

MÜNDEMİÇ

OCAK 2024 | SAYI NO: 1

RAM TANITIMI?
HAKİKİ BİR İNSAN
OLMAK,
SOSYAL MEDYA
BAGIMLISI MIYIM?
DİKKAT!
DİKKAT EKSİKLİĞİ
ÇIKABİLİR!

ÇOCUĞUMU
ANLAYAMIYORUM
BİR GARİP YOLCU
BİLSEM Mİ
BİLMESEM Mİ?
KUŞAKLARARASI
PASSAPAROLA

Soma RAM

Eğitim ve Kültür Dergisi

Editörler:

Hakan ÇELİK - Soma RAM

Ufuk IŞIK - Soma RAM

Yayın Ekibi:

Hatice ÖZTÜRK - Soma RAM

Muradiye GÜNDOĞAN - Soma RAM

Yiğit TİMAÇ - Soma RAM

Burak MÜNEZ - Bilim ve Sanat Merkezi

Sevde ŞENBAŞ - Nakliyeciler İlkokulu

Hafize Nur DEDE - Gazi Mustafa Kemal İlkokulu

Şamile ASLAN - Soma Linyit Anadolu Lisesi

Sevgi CAN - Necip Fazıl Kısakürek Ortaokulu

Oya KARAKÇI - Ayşe Temizel Ortaokulu

Betül Nur ÇAKIR - Kırkağaç Atatürk Ortaokulu

Samet MOLLA - Ertuğrul Gazi İlkokulu

Tasarım:

Mehmet Fatih BİLGİN - Soma RAM

Adres:

Namazgah Mah. İrfan Sk. NO: 26 Soma / MANİSA

Mail: soma.ram@hotmail.com

Tel: (0236) 612 77 42

Değerli okurlarımız;

Teknoloji yaşamımızın her an içinde. Eskiden kütüphaneler, sessiz mekânlar okumak için seçilir ve buna zaman ayrılırdı. Artık e-uygulamalar sayesinde otobüste, sokakta, parkta her zaman ve her yerde okuyabiliyoruz. Yediden yetmişe her yaşta insan akıllı telefonlar sayesinde internette zaman geçiriyor. E-dergi fikri bu ihtiyaçtan yola çıkarak ortaya çıktı.

Çalışmalarımızın odağındaki konulardan olan dikkat eksikliği, ergenlik döneminde yaşanan kimlik kargaşası , teknoloji bağımlılığı, teknolojinin doğru yerde ve doğru amaçlar için kullanılması gerekliliği vurgusunu, bir ürünümüzle, e-dergi ile taçlandırabilme isteği bizleri yazmaya itti.

Böylelikle e-dergimizin ilk sayısı ile karşınızdayız. İnaniyorum ki bu dergi de siz değerli okurlarımızla bizler arasında bir köprü olsun. İletişim kurmamız için bir vesile olsun.

Öğrenciler, veliler, eğitimciler her kesimden okurlarımız olmasını diliyoruz. Psikolojik Danışman/Rehber öğretmen arkadaşlarımızın ise sadece bir okur olmasını değil bir rehberlik dergisi olan dergimizin yazarları olmasını istiyoruz. Eğer siz de rehberliğe gönül verenlerseniz bize ulaşın. Bu şekilde daha fazla öğrencimize, öğretmenimize, velimize ulaşabileceğiz.

Bize bu değerli eseri sundukları için, derginin hazırlanmasında, tasarlanmasında, tanıtılmasında, gösterdikleri özveri için kurumumuz Rehberlik Hizmetleri Bölümü ekibine, gönüllü olarak görev alan Psikolojik Danışman arkadaşlarımıza , bize zaman ayırdığımız için siz değerli okurlarımıza sonsuz teşekkürler...

Sonraki sayılarda görüşmek üzere....

Erdem ÇETİNCAN
Soma RAM Müdürü

NEDEN MÜNDEMİÇ?

Kelimelerin gücü... İfade etme şeklimiz, kurduğumuz iletişim... Kelimeler iletişimin hücresi gibi. Kimi zaman yaralayıcı kimi zaman anlaşılmanın ilacı kimi zaman da sözün, sözcüğün bittiği yere varmak. Soma Rehberlik Araştırma Merkezi e-dergi grubu olarak bir dergi çıkarma fikri oluştuğunda üretecek olmanın verdiği isteklilik, çaba, içerik oluşturma heyecanıyla bu yola çıktık. Çeşitli konularda araştırmalar, sohbetler, toplantılar yaptık, görseller hazırladık, ürettik. Bitişe vardığımızda derginin ismini koymak kalmıştı. Biraz bilinmeyen, biraz sıradışı biraz da özü olan bir isim olsun istedik. Yoldayken karşımıza çıkan yavaşlamanın, anın tadını ve keyfini çıkarmanın güzelliğinden bahseden bir söyleşiyle karşılaştık. Şöyle diyordu akademisyen, yazar Saadettin ÖKTEN “Tabiatı kaçırmayın derim. Tabiatın bir sahibi var ve o insan ruhu için o büyük pitoreski (durum, görünüş) hazırlamış. Başka canlılar ondan etkileniyorlar. Sadece insan etkileniyor ve insan için yapılmış tabiatı kaçırmayın derim. Oradan başlıyor varlığınızın derinliğinde gizli, şimdi içkin diyorlar veya mündemiç bir cevher var. İşte o zarif bir cevher siz ademoğlusunuz. Adem neslisiniz, o cevheri bulun.” Burada ‘mündemiç’ cevher, içimizdeki saklı olan, gizil olan, bizden, bize ait olan demek aslında. Tıpkı bir eski kitap kokusunda o büyük kütüphanenin mündemiç olması, bir annenin oğulda mündemiç olması gibi...

İyi okumalar...

İÇİNDEKİLER

01

REHBERLİK ARAŞTIRMA
MERKEZİ (RAM) TANITIMI

05

“BİLSEM Mİ” BİLMESEM Mİ?

08

ÇOCUĞUMU
ANLAYAMIYORUM

12

SOSYAL MEDYA
BAĞIMLISI MIYIM?

17

HAKİKİ BİR İNSAN
OLMAK

19

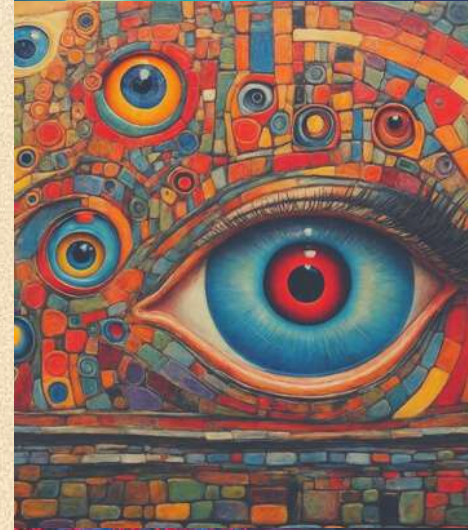
KUŞAKLARARASI
PASSAPAROLA

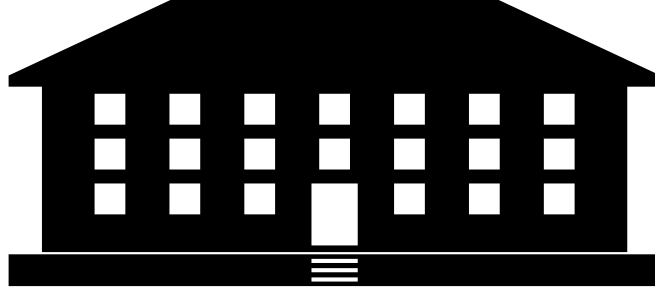
23

DİKKAT! DİKKAT
EKSİKLİĞİ ÇIKABİLİR!

28

BİR GARİP YOLCU

Hatice ÖZTÜRK
Muradiye GÜNDOĞAN

REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ NEDİR? KİMLER BAŞVURUDA BULUNABİLİR?

Rehberlik ve Araştırma Merkezi Nedir?

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde, rehberlik, psikolojik danışma ve özel eğitim gereksinimi olan bireyler için ücretsiz hizmet sunan bir birimdir.

Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde kimler çalışır?

RAM, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel eğitim ve rehberlik faaliyetlerinin yürütüldüğü bir kamu kurumudur. Çoğu il ve ilçe merkezinde bulunur, bulunduğu bölgedeki okullar arası iş birliği ve koordineyi sağlamakla yükümlüdür. Bünyesinde Özel Eğitim ve Rehberlik (PDR) olmak üzere iki bölüm barındırmaktadır. Özel Eğitim bölümünde; Özel Eğitim Öğretmenleri (İşitme Engelliler Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği vs.) gibi lisans programlarından mezun kişiler görev yapmaktadır. Rehberlik (PDR) bölümünde ise; Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Psikoloji lisans programlarından mezun psikolojik danışmanlar veya psikologlar çalışır.

Rehberlik ve Araştırma Merkezi Görevleri ve Yapılan Çalışmalar Nelerdir?

Özel Eğitim bölümünde;

Eğitsel tanılama yapılmaktadır. Tanılama işleminde özel eğitime gereksinim duyan, engeli bulunan öğrencilerin çeşitli gözlem, test ve envanterlerle zeka düzeyi belirlenerek kendisinin gelişimine ve kapasitesine en uygun eğitimi alabileceği ortama karar verilir. Örneğin “tam zamanlı kaynaştırma” eğitimine uygun görülen öğrenciler akranları ile aynı sınıfta eğitim alabilir. Aynı zamanda Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde geçerli sağlık kurulu raporu olan bireyler için rehabilitasyon merkezine yönlendirme işlemi yapılır. Aileler özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerin eğitim-öğretim hayatında alınacak tedbirler ve yapılacaklar ile ilgili bilgilendirilirler.

Rehberlik (PDR) bölümünde;

Kuruma başvuran bireylere kişisel-sosyal, eğitsel, mesleki konularda rehberlik etmek; bireysel psikolojik danışma hizmeti verilmektedir. Psikolojik yardıma ihtiyaç duyan bireylerin bu kurumlardan ücretsiz destek alabileceğinin altını çizmek isteriz. Her iki bölüm çalışanları da kurum ve kuruluşlardan talep gelmesi halinde, çeşitli konularda seminer ve konferanslar düzenlenir. İhtiyaç olması durumunda Rehberlik (PDR) bölümünde çalışan personeller, kurum idaresi tarafından Özel Eğitim bölümünde görevlendirilebilir. Rehber Öğretmeni olmayan okul ve kurumların rehberlik faaliyetlerini yerine getirirler.

Tam Zamanlı Kaynaştırma Raporu Nedir? Ne Anlama Gelir?

Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde çocuğunuza "tam zamanlı kaynaştırma" raporu verildiyse öğrenci akranlarıyla birlikte sınıf ortamında derslere devam edecek anlamına gelmektedir. Öğrenci, yetersizliğine yönelik okuldan veya rehabilitasyon merkezinden destek eğitim alabilir. Kaynaştırma raporu olan öğrencilere, ders öğretmenlerince özel plan hazırlayarak düzeyine uygun kazanımlar edinmesini sağlar ve öğrencinin bu şekilde sınıf geçmesi sağlanır.

Her kaynaştırma raporu olan öğrenci zihinsel engellidir anlamına gelmemektedir. Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde bedensel yetersizliği de olsa gelişimsel bozukluklar da olsa öğrencilere kaynaştırma raporu adı altında rapor düzenlenmektedir. Kaynaştırma raporu olan öğrenciler eğitim hayatında tedbirli olunması ve önlem alınması gerekebilecek öğrenci anlamına gelmektedir.

Rehberlik ve Araştırma Merkezi Raporu Nedir?

Ram raporu, rehberlik ve araştırma merkezi tarafından verilen bir rapordur. Ram'da bulunan özel eğitim değerlendirme kurulu yapılan test, gözlem ve değerlendirme sonrasında desteğe ihtiyaç duyan kişilere rapor vermektedir. Özel eğitim ve desteğe ihtiyacı olan bireylerin ücretsiz olarak özel eğitim ve rehabilitasyon hizmeti alabilmek için Ram raporunu alması gereklidir.

Ram raporunu okula gitmeyen kişiler ikamet ettikleri bölgede bulunan Rehberlik araştırma merkezinden raporu almalıdırlar. Okula giden öğrenciler ise okulun bağlı bulunduğu Rehberlik ve araştırma merkezinden alabilirler. Ram raporları 1 yıl geçerlidir.

Ram raporunu almadan önce kişinin tam teşekküllü bir hastaneden Engelli sağlık kurul raporu almış olması gerekir. Raporu çıkarmak için birey kendisi ya da velisi Rehberlik ve araştırma merkezine giderek başvuru yapmalıdır. Rehberlik ve araştırma merkezi kişiye randevu vererek değerlendirme yapar ve değerlendirmeye göre raporu düzenleyip kişiye teslim eder. Ram raporu çıkarmak için gerekli olan belgeler şunlardır:

- İlk kez rapor çıkaracaklar için bireyin kendisi velisi ya da okulun yazılı başvuru dilekçesi
- Okula kayıtlı öğrenciler için 'Eğitsel değerlendirme isteği formu',
- Tam teşekküllü hastaneden alınmış engelli sağlık kurulu raporu
- Rapor alacak kişi ve velisinin kimlik fotokopileri
- 4 adet vesikalık fotoğraf
- Eğer vasi tayin edilme durumu varsa, mahkeme kararı, vasi belgesi ve nüfus kayıt örneği
- Özel eğitim ve rehabilitasyona devam eden bireyler için dönem sonu bireysel değerlendirme formu ve aylık performans kayıt tablosu

Ram raporunun eğitim ve iş hayatındaki etkileri, özel eğitim ve rehabilitasyona ihtiyaç duyan kişilerin aileleri tarafından merak edilen bir konudur. Ram raporu ile çocuğunuz ücretsiz özel eğitim ve rehabilitasyon hizmeti alabilmektedir. Ram raporu sadece eğitim öğretim süresince geçerlidir. İleride çocuğunuzun iş ya da askerlik durumu için Ram raporu sorun teşkil etmemektedir.

Ram raporu sorgulama E-devlet sistemi üzerinden yapılmaktadır. E-devlet sistemine T.C kimlik numarası ve şifre ile giriş sağlanarak Ram raporunuzu görüntüleyebilirsiniz.

Ram raporu örneği özel eğitime ihtiyaç duyan kişilerin, kişisel bilgilerinin, kişinin özüne ilişkin bilgilerin, sağlık raporu sonucunun yer aldığı bir rapordur.

Ram merkezi sayesinde toplumun bilinçlenmesi ve özel eğitim ve rehabilitasyona gereksinim duyan bireylerin de gereken eğitimi alarak topluma kazandırılması hedeflenmektedir. Ülkemizde özel eğitime gereksinim duyan çok fazla sayıda kişi bulunmaktadır.

Kurumumuzun Çalışmaları

Kurum personeli olarak göreve başladığımız günden itibaren dinamik yapımız güvenilir ve özverili çalışmalarımızla kurumumuzu hak ettiği yere getirme gayretiyle birçok çalışma ve düzenlemelerde bulunduk.

Türk Milli Eğitim Sisteminin temel ilkeleri ve hedefleri, bilimin etik değerleri ışığında; Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetlerinin etkin ve verimli bir biçimde yürütülmesi, gerekli eğitsel tanılama, yönlendirme ve yöneltme hizmetlerinin gerçekleştirilmesi ve öğrencilerin okullarını, öğretmenlerini ve ailelerini rehberlik hizmetleriyle ilgili tüm süreçlerin içine dahil ederek öğrencilerin potansiyellerinin ve yeteneklerinin ortaya çıkartılabilmesi için gereken çalışmaları yapmaktayız.

Merkezimize hizmet bölgemizdeki öğretmenlerimiz ve tüm halkımızı özel eğitim ve rehberlik hizmetleri konularında merak ettikleri ve çözüme ulaştırmak istedikleri sorunları için çekinmeden davet ediyoruz.

KAYNAKÇA

- <https://pdrnedir.com/rehberlik-arastirma-merkezi-nedir/> web adresinden 06.11.2023 tarihinde erişilmiştir.
- <https://basaksehircevizakademi.com/rehberlik-arastirma-merkeziram-nedir/> web adresinden 06.11.2023 tarihinde erişilmiştir.
- <https://www.akademikterapi.com/rehberlik-arastirma-merkezi/> web adresinden 06.11.2023 tarihinde erişilmiştir.
- https://huseyinkecici1.meb.k12.tr/icerikler/rehberlik-arastirma-merkezi-nedir-ne-is-yapar_5403179.html web adresinden 06.11.2023 tarihinde erişilmiştir.

“BİLSEM Mİ” BİLMESEM Mİ?

Burak MÜNEZ

Değerli okur; aşağıda değişik şekilde, puntoda yazılı paragraftaki cümleler gerçeği yansıtmamaktadır.

“Bilsem’e hazırlık seti almalıyım. Bilsem’i kazanmalıyız. Bilsem’e gidenler çok başarılı olanlardır. Bilsem’e gitmek için kursa gitmeliyiz...”

Son yıllarda toplumumuz tarafından Bilsem diye bir yerin olduğunu bilme popülerliği arttı. Ve maalesef yanlış bilgilerle yandaki paragraftaki düşüncelere sahip veliler ve öğrenciler var. Veliler Bilsem için öğrencilerden daha fazla istekli duruma gelmiş. Peki istemekle olur mu? Gelin A’dan Z’ye Bilsem’i tanıyalım.

Nedir bu BİLSEM?

Açılımı Bilim ve Sanat Merkezi olan BİLSEM’ler 1992 yılından itibaren kurulmuş olan genel zihinsel yetenek, resim ve müzik alanında özel yetenekli olarak TANILANMIŞ öğrencilerin okul saatleri dışında kendilerini geliştirme fırsatı buldukları bir resmi kamu kuruluşudur.

TANILANMIŞ?

Bu kelimeyi büyük harflerle yazdım. Çünkü toplumumuzun bir kısmında MAALESEF Bilim ve Sanat Merkezine gitmek için çalışılması gerektiği, hazırlık setleri alındığı, çocukların resim ve müzik kurslarına gönderilmesi gerektiği gibi YANLIŞ bilgiler bulunmaktadır.

Nedir bu TANILAMA süreci?

Özel yetenekli çocukların DOĞUŞTAN getirdiği özelliklerin (yaşlarına göre daha hızlı öğrenen, yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey) fark edilmesi için TANILAMA yapılır. SINAV DEĞİL.

İlkokul 1,2 ve 3. Sınıfta gerçekleştirilen tanılama süreci ön değerlendirme ve bireysel değerlendirme olarak iki aşamadan oluşur. Bu süreç UZMANLAR tarafından yönetilir ve sürdürülür. Özel yetenekli birey tanılama süreci için çalışmaz, çalıştırılmaz. Bu süreçte bahsettiğimiz hazırlık kitapları ya da kurslarla çalıştırılan çocuklar üzerinde oluşacak sınav kaygısı, akademik performansına olumsuz etkisi ilerleyen yıllarda gözlemlenebilecek etkilerden birkaçıdır.

ÖZEL YETENEKLİ BİREY BİLSEM'DE NE YAPAR?

3 farklı alanda tanınan özel yetenekliler alanlarına özgü kişisel gelişimlerini sağlamak için Bilim ve Sanat Merkezlerinde faaliyetlerini sürdürürler. İlkokul 1,2 ve 3. Sınıfta tanınması yapılan öğrenciler lise son sınıfa kadar Bilim ve Sanat Merkezinden yararlanabilirler.

Resim ve müzik alanında tanınan öğrenciler bu yetenek alanlarında kendilerini geliştirme fırsatı bulurlar. Bu alanlara özgü bilgileri keşfetme, yetenek alanının kollarına bağlı olarak gelişimleri sağlanır.

Genel yetenek alanında tanınmış öğrenci öncelikle yeteneğini tanımaya çalışır. İlgi ve yetenekleri doğrultusunda lisede bir alana yönelerek o alanda kendisini üst düzey geliştirme fırsatı bulur.

Bu fırsatı sağlamak Bilim ve Sanat Merkezlerinin fiziksel imkanlarına, bulunan fırsatı kullanmak ise özel yetenekli bireye bağlıdır.

Gelelim özel yetenekliler hakkında doğru bilinen YANLIŞLARA

MİTLER

Özel yetenekli çocukların desteğe ihtiyacı yoktur, kendi başlarına idare ederler.

Hayır. İdil Biret, Cahit Arf gibi insanların buldukları konumda kimsenin desteği olmadan kendi kendilerine gelmediklerini biliriz. O insanların hayatına dokunan, onlara destek olan sağlayan kişiler vardır. Özel yetenekli bireylerin de gelişimsel özelliklerine göre sosyal duygusal boyutlarda ,akademik boyutlarda desteğe ihtiyacı olur.

Özel yetenekli öğrenciler her şeyde başarılı olurlar.

Hayır. Bir bireyin bu tanıyı alması her alanda başarılı olacağı anlamına gelmez. Bir alanda örneğin dil alanında çok iyi olan bir öğrenci Fen bilimleri alanında aynı performansı göstermeyebilir.

Öğretmenler her çocuğun ihtiyacını karşılamaya çalışıyor, bu durumda sınıflar özel yetenekli öğrenciler için yeterlidir.

Akademik, sanatsal, sportif ya da duyuşsal alanlarda beklenenin üstünde performans gösteren özel yetenekliler, yeni şeyler öğrenmeleri, merak duygularını geliştirmeleri ve öğrenmeye karşı var olan iç motivasyonlarını kaybetmemeleri için eğitim öğretim ortamlarında düzenlemeler yapılması zaruridir. Bu bağlamda standart bir sınıfta devam eden eğitim öğretim faaliyetleri, o alanda potansiyeli olan özel yetenekli birey için yeterli değildir ve eğitimlerinin ihtiyaçlarını göre düzenlenmesi gerekmektedir

Hızlandırma uygulamaları, öze yetenekli öğrencilerin sosyal gelişimi açısından risklidir.

Özel yetenekli bireylerin eğitimsel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için eğitim programlarının farklılaştırılması gerekmektedir. Hızlandırmanın temel mantığı, öğrencilerin sadece hâlihazırda bilmedikleri şeyleri öğrenmesini sağlamak olarak özetlenebilir. Hızlandırmanın sosyal ilişkileri zedeleyeceği, belki de hızlandırma ile ilgili kişilerin sahip oldukları en yaygın ön yargılar arasındadır. Süreçte öğrenciye doğru akademik ve sosyal-duygusal rehberlik sunulursa olumsuz bir durumun ortaya çıkması çok düşüktür.

Akademik başarısı düşük olan bireyler özel yetenekli olamaz.

Özel yetenekli çocuklar da tıpkı diğer çocuklar gibi süper güçleri olmadığı için düşük notlar alabilir. Bazı öğrenciler öğrenme ihtiyaçlarının karşılanmadığı durumlarda ilgi ve motivasyonlarını kaybedebilir. Özel yeteneklilerin beklenenden düşük başarı göstermesinin temelinde motivasyon eksikliği, kaynak yetersizliği, öğrenme güçlükleri, sosyal-ekonomik veya psikolojik baskılar gibi çok çeşitli sebepler olabilir. Sonuç olarak onların da dersleri kötü olabilir.

Özel yetenekli öğrenciler mutlu, popüler ve okula iyi uyum sağlayan bireylerdir.

Tüm insanlar gibi özel yetenekli bireyler için de sosyal-duygusal süreçler sadece siyah ya da beyaz değildir, bu spektrumda çok daha fazla renk vardır. Bazı özel yetenekli öğrenciler başarılı, etkin, çevrelerine iyi uyum sağlayan, dikkat çeken bireyler olabilirken bazıları da daha çekingen, içe kapanık ya da farklı sosyal-duygusal sorunlar yaşayan bireyler olabilirler. Her iki durumun da çok farklı nedenleri olabilir. Burada önemli olan eğitimcilerin, öğrencilerini değerlendirirken zihinlerini her iki uçtaki kesin kanaat bildiren mitlerden arındırabilmeleri ve öğrencilerine ihtiyaç duydukları sosyal-duygusal destek ağını kurabilmeleridir.

Gelişimsel gerilik/gecikme yaşayan bireyler özel yetenekli olamaz.

Öğrenme güçlüğüne, dikkat eksikliğine, fiziksel engele, nörolojik problemlere ya da hiperaktiviteye sahip bir birey de özel yetenekli olabilir. İki kere farklı olarak tanımlanan bu çocuklar, maalesef tanılamada ve eğitim-öğretim ortamlarında ihtiyaç duydukları destek ve yönlendirmeyi almada daha fazla sorun yaşayabilmektedirler. İki kere farklı öğrencilerin yeteneklerine ve güçlü yanlarına odaklanarak ihtiyaçlarına uygun zorlayıcılıkta bir müfredat programı kendilerine sunulmalı ve bu öğrenciler, güçlük yaşadıkları alanlarda da desteklenmelidirler.

Bu bölümde (MITLER) yer alan eğik şekilde yazılı tüm cümleler gerçeği yansıtmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü (2021). Özel Yetenekler ve Bilsen'ler (s.38-43). Ankara.

ÇOCUĞUMU ANLAYAMIYORUM!

Şamile ASLAN

Z KUŞAĞI VE ALFA KUŞAĞININ PENCERESİNDEN BAKMAK

İngiltere’de bulunan Grant Thornton şirketinin COO’su (Chief Operating Officer) Robert Hannah, “2025 yılına kadar dünyada, 2 milyar Alfa kuşağı olacak. Bu kuşak, tarihteki en zengin, en eğitilmiş ve teknolojik olarak okuryazarlığı en yüksek olan grup olacak.” diyor.

Deden, baban ve sen... Bu aile bireyleri neden olaylara farklı pencerelerden bakıyor hiç sorguladınız mı? Vereceğiniz cevap muhtemelen kuşak farkı olacaktır. Aynı tarihsel zamanda ve aralıklarda doğan, ekonomik ve sosyal hareketlerinden oluşmuş zaman aralıklarına ya da belli bir sosyal gruba mensup olanlar için yapılan tanımlamalara kuşak (jenerasyon) denilmektedir. Zaman hızla akıp giderken, dünya değişiyor. Her dönem, yeni bir nesle, yeni bir kuşağa yerini bırakıyor

Alfa kuşağı yani şimdiki nesil ekran kuşağı olarak adlandırılmaktadır. Çünkü ekran onlar için her şey; eğlence aracı, sosyalleşme aracı, eğitim aracı...

Alfalar hakkında en doğru bilgi ise onların gelişim dönemlerinin araştırılmasıyla elde edilebilir. Bu amaçla yapılan çalışmalar Alfa kuşağının ekrana daha fazla maruz kalacağını, dikkat sürelerinin daha kısa olacağını, dijital okuryazarlık becerilerinin gelişmiş olacağını gösteriyor. Ancak daha az insanla temas kuracakları için muhtemelen sosyal beceriler konusunda aynı performansa sahip olamayacaklar.

Alfalar hakkında en doğru bilgi ise onların gelişim dönemlerinin araştırılmasıyla elde edilebilir. Bu amaçla yapılan çalışmalar Alfa kuşağının ekrana daha fazla maruz kalacağını, dikkat sürelerinin daha kısa olacağını, dijital okuryazarlık becerilerinin gelişmiş olacağını gösteriyor. Ancak daha az insanla temas kuracakları için muhtemelen sosyal beceriler konusunda aynı performansa sahip olamayacaklar.

Bu nesil küresel, dijital, sosyal, mobil ve görsel...

Bu yazılanları okuyunca siz anne-babaları bir endişe sarıyor olabilir. Fakat bu noktada çocuklarımızı anlamak ve onların yeşermesine yardımcı olmanın çözümü onları anlamaktan geçiyor. Alfa kuşağının güçlü yanları üzerine yapılan araştırmaları aşağıdan okumanız çocuğunuzu anlamınıza yardımcı olacaktır.

Bu nesil küresel, dijital, sosyal, mobil ve görsel. Bu özelliklerin hepsini aynı anda taşıyan bir neslin masa başı işlerde çalışmayacağı, girdiği şirkette 38 yıl çalışarak oradan emekli olmayacağı apaçık ortada. Dolayısıyla onların kararlarını ve görüşlerini değerlendirirken kuşaklarına özgü özellikleri akılda tutmakta yarar var.

Bu nesil erken olgunlaşıyor, hem zihnen hem fiziken. Fiziksel gelişimleri erken başlıyor, dolayısıyla ergenliğe de daha çabuk giriyorlar.

Buna bağlı olarak sosyal, psikolojik, eğitimsel ve iletişim becerileri de çabuk geliyor. Gelişme dönemleri erken başladığı gibi alışkın olduğumuzdan daha uzun sürerek geç bitiyor. Evlilik, çocuk, kariyer gibi kararlarla ölçülen yetişkinlik dönemi ileri itiliyor zira bu çocuklar daha uzun süren eğitimler almayı tercih ediyor.

Gelecekte öne çıkacak bir meslek dendiğinde aklımıza ilk gelen teknoloji ve bilişime yönelik meslekler. Ancak her şey gibi bu da dönüşüyor ve çağın ihtiyaçları bununla sınırlı kalmıyor. McCrindle tarafından yapılan öne çıkacak meslekler listesinde iyilik yöneticisi, uyku teknisyeni, hayat basitleştiricisi, sürdürülebilirlik sorumlusu gibi örnekler bulunuyor. Bu kariyerlerin yanı sıra küresel ve mobil olmalarıyla öne çıkan neslin birçok farklı ülkede aynı anda birçok farklı kariyer yolu çizebileceğini de gösteriyor araştırmalar.

Dijital yetiler, yaratıcılık, merak, uyum sağlama ve liderlik, bu neslin en çok öne çıkan yetkinlikleri arasında ve bu yetkinlikler başarıya işaret ediyor.

Çağ değişse de bazı insanı ihtiyaçlar hiç değişmiyor. Kabullenilme, topluluk ve aidiyet, alfa kuşağı çocuklarda da görülecek temel ihtiyaçlardan.

Bugün Y ve Z kuşaklarının ana problemlerinden olan cinsiyet eşitliği, alfa kuşağının gündeminde olmayacak. Onların dertleri, öncelikli olarak sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği.

'Dijital yerliler' olarak da tanımlanan Alfa kuşağı yaşamlarının ilk yıllarından itibaren teknoloji ile bir bütün olmuşlardır. Bu kuşak girişimci ruhlu, yaratıcı, dinamik, teknoloji kullanıcıları olarak gözlemlenmektedir. Bu kuşak daha çok teknoloji ile ilişkili meslekleri tercih edecekleri, lider odaklı davranışlar sergileyecekleri, yüz yüze iletişimden hoşlanmadıkları için kişisel gereksinimlerini bile dijital dünyadan karşılayacakları düşünülmektedir. Youtuber, influencer, blog yazarlığı gibi meslekler şimdiden alfa kuşağı arasında popüler olmuştur. Gelecekte bu durumla ilgili meslek tercihleri değişim gösterecektir.

- Alfa kuşağı daha çok;**
- Siber güvenlik uzmanı
 - Kullanıcı deneyimi (UX) yöneticisi
 - Blockchain geliştiricisi
 - Data tasarımcısı
 - Artırılmış gerçeklik mühendisi
 - Robotik mekanisti
 - Uyku teknisyeni
 - Sürdürülebilirlik sorumlusu
 - Sürücüsüz tren operatörü
 - İyilik yöneticisi
 - Hayat basitleştiricisi
 - Kentsel çiftçi
 - Uzay turizmi acentası sorumlusu
- gibi mesleklere yönelim gösterecektir.**

Kısaca özetleyecek olursak anneler ve babalar bu yeni kuşağın hızına yetişmek, çocuklarını daha iyi tanıyabilmek, geleceğe sağlam adımlarla ilerleyebilmek, bir yandan da kültürel miraslarını alfa kuşağına aktarabilmek ve bunlar gibi bir çok konuda ciddi bir desteğe ihtiyaç duymakta. Daha çok çaba sarfetmeleri, daha çok araştırmaları ve daha sabırlı olmaları lazım.

Değişen dünyada eğitiminde bu değişimin içinde olduğunu ve hatta en çok etkilenen şey olduğunu unutmamalıyız. Araştıralım, geleceği takip edelim, geleceği ve geleneği harmanlayabilelim.

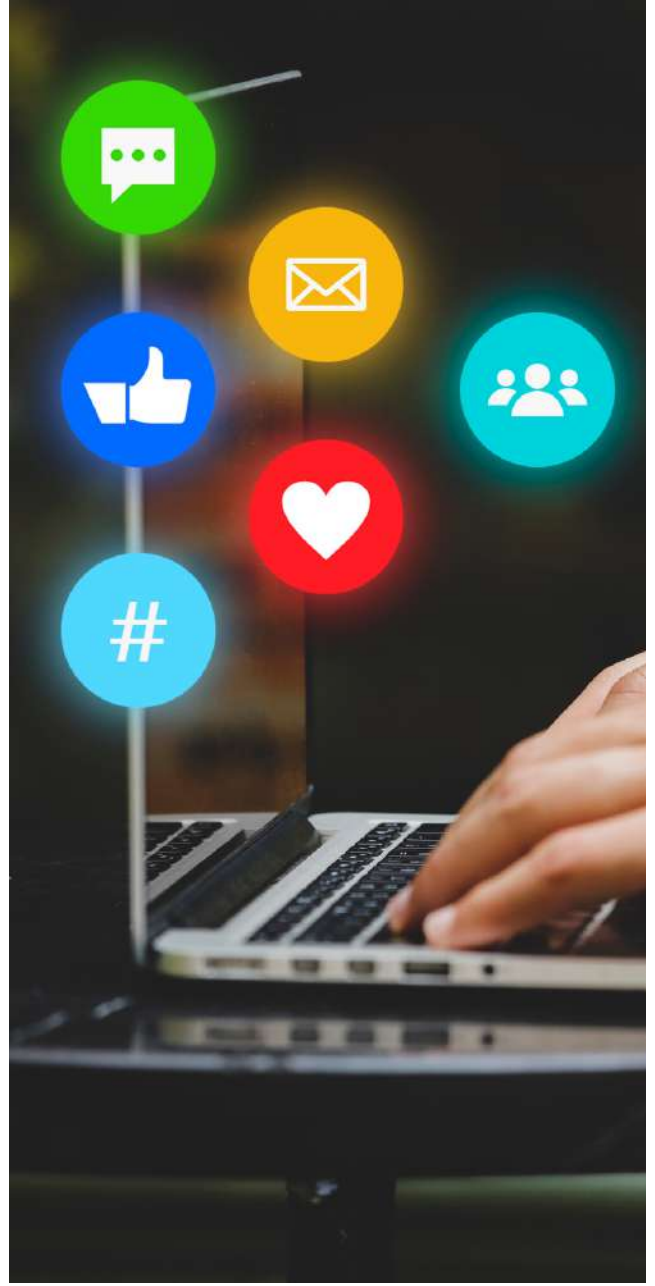
KAYNAKÇA

- McCrindle, M.(2020), Fell, A., “Understanding Generation Alpha.”, Norwest: McCrindle Research Pty. Ltd. Demirel, Z.H.(2021) Çalışma Hayatında Geleceğin İnsan Kaynağı: Alfa Kuşağı, *Uluslararası Toplum Araştırması Dergisi*
- Adıgüzel, O., Batur, H.Z., ve Ekşili, N.(2014), Kuşakların Değişen Yüzü Ve Y Kuşağı İle Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Yıl: 2014/1, Sayı:19
- Çetinkaya, K. B. (2020). X, Y, Z, Alfa Kuşağı... Peki ya Ötesi? Erişim tarihi: 20.10.2023 <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/x-y-z-alfa-kusagi-pekiya-otesi> web adresinden erişilmiştir
- Eğitim ve Ötesi (2022). Alfa Kuşağı 101: Çocuklarımızın Yeşermesine Yardım Etmek Erişim tarihi: 20.10.2023 <https://www.egitimveotesi.com/alfa-kusagi-101-cocuklarimizin-yesermesine-yardim-etmek/> web adresinden erişilmiştir.

SOSYAL MEDYA BAĞIMLISI MIYIM?

Şamile ASLAN

Bugün dünyanın neredeyse tamamı sosyal medyayı aktif olarak kullanmaktadır. Sosyal medya kullanımı, 21. yüzyılın iletişim şekli haline gelmiştir. Günümüzde her yaştan birey veya kurum kendi hesaplarını oluşturmakta ve aktif şekilde sosyal medyayı kullanmaktadır. Sosyal Medya tanımı yapıldığında kullanıcıların kendi ürettiği içeriği yayınladığı ve paylaştığı online platformdur. Çoğu zaman sosyal medyanın zararları üzerinde konuşulmaktadır. Ancak şu bir gerçektir ki; artık sosyal medyayı reddetmek olası gözükmemektedir. Sosyal medya, iletişimin yeni bir şekli olarak karşımızdadır. Bunu tehlikesiz bir hale getirmek gerekir.

Ancak, sosyal medyanın tehlikeli yönleri fark ederek ve kendimiz bağımlı olup olmadığımızı gözden geçirerek çocuklarımızı, gençlerimizi ve kendimizi koruyabiliriz. Öncelikle aşağıdaki satırları okuyarak kendinizin ya da çocuğunuzun bağımlı olup olmadığını gözden geçirebilirsiniz.

- Sosyal medya araçlarını günde iki saatten fazla kullanıyorsa,
- Sabah uyanır uyanmaz sosyal medyaya bakıyorsa,
- Sürekli çevirim içi olma isteğiniz varsa,
- Sosyal ortamlara girdiği zamanlarda bile sosyal ağlarda vakit geçiriyorsa,
- Arkadaşları ya da ailesi ile iletişim kurmaktan uzaklaşmaya başladıysa,
- İnternet bağlantısı olmadığında ve sosyal medyadan uzak kaldığında huzursuz oluyorsa,
- Sosyal medya kullanmadığı zamanlarda yoksunluk hissediyorsa,
- Günlük yaşamının her anını sosyal ağlarda paylaşmaya başladıysa,
- Takip ettiği kişilerle kendi hayatını kıyaslama dürtüsüne girdiyse,
- Günlük işlerde verimi düşüyorsa

Bu birey bağımlılık belirtileri göstermeye başlamıştır. Sosyal medya kullanımının en başta kaçınılmaz olduğuna değindik fakat sosyal medyanın yanlış kullanımının ya da bağımlı olmanın olumsuz yanlarını da görmezden gelemeyiz.

Sosyal medya çocukların kimlik gelişim dönemlerinde kendinden memnun olmadıkları durumları değiştirmek yerine sahte hesaplar açıp kendilerini başka biri olarak tanıtmaya durumu oluşturmaktadır. Bu da gelişmekte ve olgunlaşmakta olan kimlik süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilir. Ergenlikle birlikte gençlerin mahremiyet duygusu gelişir. Ancak özel ilişkiler dâhil, her türlü mahrem konuşmalar sosyal medya aracılığı ile yapılmaktadır. Bu da gençlerin mahremiyet duygularının oluşumunu engellemektedir. Gençler ergenlik dönemlerinde, artık bir yetişkin gibi kabul görmek isterler. Onaylanmayan gençlerin; sosyal medyada uygun olmayan ilişkilerin içinde, suiistimal edilmeleri sık görülen bir durum haline gelmiştir. Kandırılabilirler. Gençler arasında popüler olma isteği oldukça yoğundur. Bunu isteyen genç, yalana bulaşabilir. Kendisiyle örtüşmeyen davranışlar sergileyebilir

Gençler bazen beğenilmek veya farklı olmak için çevreden farklı giyimleri deneyebilir. Sosyal medyada bunun karşılığı olarak; açık ya da bedenini sergileyen fotoğraflar paylaşabilir. Bu durumun sakıncalarını görmek sanırım çok zor değildir. Sosyal medya; her ne kadar ismi sosyal olsa da, insanları yalnızlaştırır. Dışarıda arkadaşlarıyla geçireceği zamanı kısıtlar. Ailesinden uzaklaştırır. Bu da onun toplumdan uzaklaşmasına neden olabilir. Sosyal medya başında geçirilen zamanın fazlalığı, kişiyi hareketsiz kılar. Bunun sonucu kilo alımı, sağlıksız bir yaşantı için zemin oluşturur. Sosyal medya kullanımı birçok insanda, sohbet etme yerine yazışmayı tercih etmelerine neden olmaktadır. Hatta aynı kafede saatlerce oturup, birbirinin yüzüne bakmadan, akıllı telefonunda yazışarak zaman geçiren insanları sık sık görür olduk. Bu da ilişkileri zedeler.

**ARTILARINI VE EKSİLERİNİ
SAYDIĞIMIZ SOSYAL MEDYAYI KİMSE
HAYATINDAN ÇIKARAMAZ. FAKAT
BAĞIMLI OLMADAN KENDİMİZİ YA
DA ÇOCUKLARIMIZI KORUMANIN EN
GÜVENLİ YOLU DA YASAKLAYICI
OLMAK YERİNE BİLİNÇLENDİRİCİ
OLMAKTIR.**

Sık sosyal medyayı kullanan insanlar takip ettiği arkadaşlarının iyi zaman geçirdiğine ve eğlendiğine dair paylaşımlarını görür. Bir nedenle kendisinin bunları yapamıyor olması, onda eksiklik duyguları geliştirir. Zaten kendisine güveni tam olmayan gençler, bu durumda dışlanmışlık ve yetersizlik duygularını yoğun hissedebilir.

Bu kadar olumsuzluğun yanında günümüzde vazgeçilmez olan sosyal medyanın birçok olumlu yanı da vardır. Gençler sosyal medya sayesinde dünyada ve ülkesinde olup biten değişikliklere daha erken fark edebilir. Büyük şehirlerde, gençlerin ortak zevk ve hobi alanları olan kişilerle karşılaşması ve paylaşımında bulunmaları zaman açısından zorluk yaratabilir. Oysa sosyal medyada paylaşım grupları, bunu kolaylaştırmaktadır. Etkinliklerden daha çabuk haberdar olmaları mümkün olabilir.

Grup arkadaşlarıyla herhangi bir konuda daha çabuk iletişim kurabilirler. Bazı sosyal paylaşım siteleri iş olanakları ve seçenekleri sunmaktadır. Gençler aradıkları bilgilere daha kolay ulaşım aracı olarak, sosyal medyayı kullanmaktadırlar. Sosyal medya sayesinde gençler, politikacılara, yazar ve sanatçılarla daha kolay iletişim kurabilmektedirler. Birçok sosyal alanlarda kendini yetersiz hisseden insan, sosyal medya sayesinde kendini ifade etme, yeteneklerini sergileme olanağı bulmuştur.

HAKİKİ BİR İNSAN OLMAK

YİĞİT TİMAÇ

Hepimiz bu dünyaya birer insan olarak geldik. Ancak hakiki bir insan olmak bizim çaba ve gayretimize bağlı. Bunu gerçekleştirebilmemiz ise, hakiki insan özellikleri taşıyan bir kimseyi bulup onu kendimize modellememizle olacaktır.

“Peki, çevremizde böyle hakiki bir insan bulmak mümkün müdür?” Bu soruya cevap olarak sizlere özel çocuklarımızı misal gösterebilirim. Zira onların her biri hakiki bir insanda mevcut olan özellikleri karakterlerinde bulunduruyorlar.

Mesela, özel çocuklarımız:

- Kin tutmaz, arkalarını döner dönmez küslüklerini unuturlar,
- Geçmişin hüznü ve geleceğin kaygıları onların mutluluklarını bozamaz,
- Öfke tutmaz, daima affederler,

- Tıpkı Yunus gibi, sevdikleri kapıda, sadakatle sebat ederler,
- Her vaziyette, fitri bir tevekkül halleri mevcuttur,
- Yardım ve şefkatlerini kimseden esirgemezler,
- Kendilerine samimiyetle bir adım atan, daima daha fazlasını bulur,
- Varoluşa karşı derin bir şevk ve heyecan duyarlar,
- Hata yaptıklarında kabul edip özür dilemekten çekinmezler

ve çok daha fazlası...

İşte, özel çocuklarımıza karşı bakış açımızı değiştirip onlara bir de bu pencereden bakmak, hem kişisel hem de toplumsal yaşantımızda var olan birçok yaraya şifa olacağı gibi kuşkusuz dünyayı daha da güzel bir yer haline getirecektir.

KUŞAKLARARASI PÁSSAPAROLA

Hafize Nur DEDE

Kendi kuşağınıza ne kadar hakimsiniz? İki kuşak arasındaki terimleri içeren yarışmaya katılın ve 90'lardaki çocukluğunuzla ya da Z kuşağı olmayla yüzleşin! Yarışma için kendinize 3 dakika verin ve ne kadar sürede kaç harfi bileceğinizi bulun...

A

90'larda çocuklar arası kaset alışverişi de yapılan televizyona bağlanarak oynanılan en büyük eğlence.

B

Algoritma tarafından yürütülen gerçek olmayan sosyal medya hesapları.

C

2000'li yıllarda popüler olmaya başlamış Türk rap müzisyeni.

D

Her sosyal medya hesabında olan hangi duyguları, güncel ilişki halini ya da o an ne dinlediğini gösterme biçimi.

E

Mahalleler arası dolaşarak evde kullanılmayan eşyalara talip 'hurdalar alıyom' nidaları atan kişi.

F

İlk-arkadaşlık, anılar durum güncelleme sitesi.

G

Şirinler çizgi filmindeki kötü karakter.

H

Tolga abiye bağlanarak televizyonda gördüğümüz karakteri telefon tuşları kullanarak maceraya sürüklediğimiz interaktif oyun.

İ

Havaya top atılıp ebe yakalayana kadar kaçılan sonra da ebenin söylediği rengi vurulmadan bulmaya çalışma oyunu.

J

Yaşça küçük ya da genç kelimesini ifade eden İngilizce bir terim.

K

CD, DVD, film kanalları öncesi değiş tokuşu yapılan düzeltmek için kimi zaman kalemle sarmanın gerektiği nesne.

L

Bir kişinin toplumsal alanın dışına itildiği modern bir dışlama biçimi, bolca eleştiri bazen de daha ileri gitmeyi ifade eder.

M

En kısa anlatımıyla bir kişinin hayatına istediği şeyleri çekerek onları gerçekleştirme sürecine verilen isim.

N

Şimdilerde az görülen bir dönem annelerinin bolca yaptığı genellikle kumaş üzerine, renkli iplikler ya da sırma kullanarak elle ya da makineyle yapılan işleme.

O

“Hanımların dikkatine makinası ayağınıza geldi” ile başlayan hala mahalle arasında dolaştığı nadir de olsa görülen satıcı

Ö

90’lı yıllarda çocukları korkutmak için kullanılan metafiziksel varlık.

P

Anıları, anlık durumları, fotoğrafları, videoları etkileşime veya beğeniye sunmak.

R

Sylvester Stallone’nin başrolünü boksçu olarak oynadığı tüm zamanların en iyi filmlerinden biri kabul edilen unutulmaz repliği Acı yok! olan spor drama filmi.

S

Sosyal medyada birisinin profiline bakmak.

Ş

Prizin yanında yaşamayı gerektiren telefon, elektronik eşya sorunu.

T

Sosyal medya hesaplarında kullanıcıların ulaştığı bazen de çoğaltmak için uğraştığı kitle.

U

Takipten çıkmanın şimdilerde popüler ve İngilizce ifade edilişi.

Ü

Bilye, taso, gazoz kapağı gibi oyunlarda rakibin taşlarını kazanma, ele geçirme.

V

Bakkallar zamanından kalma açık borç defteri, peşin satmayanlar kullanır.

Y

Genelde köy evlerinde dede, nine ocağında bulunan yatınca kıpırdamaya engel en iyi ısıtıcı.

Z

Bir vakitler canlı ders, toplantı her türlü resmi bazen resmi olmayan toplanmaların geçtiği online ağ.

90S
PARTY

KUŞAKLARARASI PÅSSAPAROLA CEVAPLARI

A	ATARI	J	JUNIOR	S	STALK
B	BOT HESAP	K	KASET	Ş	ŞARJ
C	CEZA	L	LİNÇLEME	T	TAKİPÇİ
D	DURUM	M	MANİFESTLEMELİK	U	UNFOLLOW
E	ESKİCİ	N	NAKIŞ	Ü	ÜTME
F	FACEBOOK	O	OVERLOKÇU	V	VERESİYE
G	GARGAMEL	Ö	ÖCÜ	Y	YÜN YORGAN
H	HUGO	P	PAYLAŞIM YAPMAK	Z	ZOOM
İ	İSTOP	R	ROCKY		

DİKKAT! DİKKAT EKSİKLİĞİ ÇIKABİLİR

Dikkat aklın en büyük çocuğudur.

VİCTOR HUGO

Sevde ŞENBAŞ
Hafize Nur DEDE
Samet MOLLA

Sevgi CAN
Oya KARAKÇI

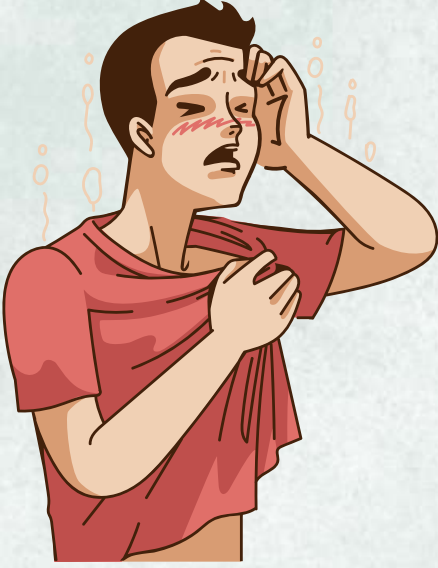

- 1-Ödevler, etkinlikler ve görevlerde ayrıntıları yakalamakta zorlandıkları, basit ve dikkatsizce hatalar yaptıkları
- 2-Oyunda, etkinlikte, görevde dikkatin dağılması, sürdürmekte zorlandıkları,
- 3-Kendisiyle konuşulduğu zaman dinlemiyormuş gibi göründükleri
- 4-Yönergeleri takip etmekte, görevini yerine getirmekte zorlandıkları
- 5-Aktivite, etkinlik, ödev ve görevleri planlamada ve düzenlemede zorluk yaşadıkları
- 6-Mental çabalar gerektiren ödev, görev ve sorumluluklardan hoşlanmama, isteksiz davranma ve kaçınmaları
- 7-Sorumlu olduğu görev veya etkinlik için gerekli olan malzeme ve araç gereçleri kaybettikleri,
- 8-Dış uyaranlardan kolaylıkla dağılabildikleri,
- 9-Günlük işlerinde ve etkinliklerinde unutkan oldukları tespit edilmiştir.

Dikkat eksikliği, dikkat dağınıklığı, hiperaktivite, dikkatsizlik... Bu kavramları eğitim ortamlarında ve sosyal çevremizde hatta evlerimizde sıklıkla kullanır olduk. Aslında günümüzde uyaran çokluğu ve görülme sıklığı artmış gibi görünse de dikkat problemleri ve eksikliklerin kökeni 1770'lerin Almanya'sında ilk kez ortaya çıkmış bir olgu. Zamanla genetik, nörobiyolojik ve de fiziksel boyutları ortaya koyulmuş ve Amerikan Psikoloji Derneği dikkat eksikliği için 9 belirleyici unsur ortaya koymuştur:

Çocuğunuzda bu maddelerin hepsinin olması dikkat eksikliğine işaret edebilir. Fakat bir veya bir kaç da gözlemlenebilir. Bu noktada çocukla ilgili dikkat eksikliğinden şüphelenmemiz için başladığı işi sürdürme, sonlandırma ve akademik başarıda bu belirtilerden dolayı bir performans düşüklüğü gözlemlediğimizde umutsuzluğa kapılabilir, endişe duyabiliriz. Dikkat eksikliğine kimi zaman hiperaktivitenin de eşlik ettiğini görürüz. Hiperaktiviteyi günlük hayatta ‘bu çocuk çok hiperaktif’ ‘yerinde duramıyor’ ‘düz duvara tırmanıyor’ gibi söylemlerle “kendimizce” bir isim koyma ve anlamlandırma olarak kullansak da millet olarak ‘depresyondayım’ kelimesini de hiperaktivite gibi kendimizin tanılayabildiğini düşünürüz

Bilgi notu:
Dikkat eksikliği 6 yaşla birlikte çok belirginleşir. Erkek çocuklarda görülme olasılığı kız çocuklara göre 3 kat daha fazladır.

Esas bilmemiz gereken bu farklılık sadece doktor tanısı ile ortaya koyulabilen bir güçlük. Temel sorun kişinin belirli bir işle ilgilenirken o sırada, içinden gelen başka bir şey yapma isteğine engel olamamasıdır. Geçmişten günümüze çeşitli tanı ölçütleri oluşturulmuş ve bu tanıyı koymak için farklı testler kullanılmaktadır. Günümüzde yaygın olarak kullanılan tanılama yöntemi MOXO testi son zamanlarda oldukça geçerlidir. MOXO testi çocukta 4 alanla ilgili bilgi sahibi olmamızı sağlayan dikkat eksikliği, zamanlama problemi, dürtüsellik ve hiperaktivitenin ölçülmesini sağlayan bir testtir. Bilgisayar üzerinden yapılan MOXO dikkat testi her çocuğa değil özellikle okul tarafından sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin görüşü alınarak yapılmalıdır. Daha doğrusu bu belirtilerin birden çok ortamlarda görülmesi gerekir ki bu farklılıktan bahsedelim. Bunun için en önemli yer çocukların en çok zaman geçirdiği ve performans ortaya koyduğu yer olan okullardır. Sınıf öğretmenin gözlemleri ve rehber öğretmenin öğrenci görüşmeleri bu anlamda çok önemlidir. Peki aile olarak dikkat eksikliği tanısı olan ve çocuğunda dikkatle ilgili problemler nedeniyle çocuğuna yaklaşım konusunda neleri yaparsak süreci en olumlu şekilde yürütebiliriz? Esas sorumuz ve cevabı bizim için önemli olan konu bu..

OYUN OYUN OYUN!

Bağ kurma, güçlendirme ilişkinin en temel bileşeni sevgiyi ve güveni keyif alarak paylaşmanın en iyi yolu. Çocuklarınızla birlikte sadece oyun oynamak bile ne kadar önemliyken gelin bir de bunu dikkatlerini artırmak için yapıp etkililiğini artıralım:

Satranç, dama, sudoku

Bu tür oyunlar zihni canlı ve dinç tutar. Strateji kurmayı ve olayları farklı bakış açılarından görmeyi sağlar.

Görsel uzamsal zekayı güçlendirir, parça bütün ilişkisini görmeyi sağlar. İnce motor becerilerini geliştirir.

Legolar, tangramlar

Bu tür oyunlarda eşleme yaparak fotografik hafızayı güçlendirebilir. (LOOK LOOK gibi kutu oyunları)

Labirent oyunları, fark bulma

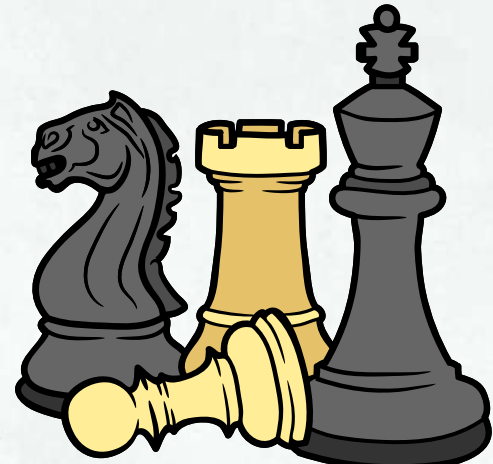
Günümüzde tüm bulmaca kitaplarında bulabileceğimiz bu oyunlar dikkati dar alanlarda kullanabilmeyi sağlar.

Hafıza kartları

Dokunsal oyunları tercih etme

Çocuğa gözü kapalı eli, gözü kapalı şekilde nesnelere tanımasını sağlamak dokunsal algıyı geliştirmek amaçlanır. Şişirilmiş balonu düşürmeden avucunun içinde düşürmeden dolaştırmasını istemek. Evin bir odası seçilir, çocuğa etraftaki eşyaları dikkatlice incelemesi istenir. Çocuk odadan çıkınca eşyalardan biri saklanır. Döndüğünde bulması istenir vs.

Tüm bu ve benzeri aktiviteler çocuğunuzun yaşam kalitesi ve onunla olan ilişkinize, okul yaşantısına katkı sağlayacak uygulamalar. Lütfen **DİKKAT EDİN!**

NELER YAPACAĞIZ?

- Talimatlarınızın anlaşıldığından emin olun: Dikkati çabuk dağılan çocuklar isteklerinizi yeterince anlayamayabilirler. Önce çocuğun dikkatini çekin, gözlerinin içine bakın, isteğinizi açıkça ve sakın bir dille söyleyin, talimatınızı tekrarlamasını isteyin. Basit ve kısa talimatlar verin.
- Çocuğunuzu gözetimsiz bırakmayın: Dürtüsel davranışları olan çocuklar akranlarına oranla daha çok denetime ihtiyaç duyarlar. Kendisine ve başkalarına zarar vermemesi için bu oldukça önemlidir. En iyi denetim ve kontrol yollarından birisi de zamanın planlı ve programlı olmasıdır. Ne zaman ne yapılacağı bilirse denetimsiz davranışlar azalır.
- Onlara kaliteli zaman ayırın: Bu tür çocuklar boş zamanlarını değerlendirmede zorluk yaşarlar. Uzun süreli oyunları sevmezler. Her çocuk anne-babasıyla beraber oynadıkları oyunları, diğer oyunlara tercih ederler. Her gün belli bir zamanı çocuğunuzla birlikte oyuna ayırın. Onlara hikâyeler okuyun, anlatın, hikâye üzerine konuşun. Mümkünse hikâye okumayı özendirin. Bu onların dikkat ve konsantrasyon sürelerinin artmasını sağlar.
- Fiziksel temas sağlayın: Sarılaşarak, dokunarak, okşayarak onu sevin. Birlikte oynadığınız oyunları fiziksel temas gerektirenlerden seçin.
- Kullandıkları araç gereçleri kötü kullandıkları ve sıklıkla kaybettikleri için her kaybettiklerinde yenisinin alınması pekiştirme rolü oynar ve kaybetme sıklıkları da gidererek artar. Bu noktada, yeni bir eşyanın alınmasında kendi harçlığından para biriktirmesi, işini görebilen ama daha ucuz olanının tercih edilmesi, kaybettiği eşyanın yokluğundan doğacak sıkıntılı duruma bir müddet katlanmasına izin verilmesi işe yarayabilir.
- Dikkatleri çok çabuk dağıldığı için ders çalışma ortamını çok iyi düzenlemelisiniz. Çalışma odası dağınık olmamalı, iyi aydınlatılmalı ve havalandırılmış olmalıdır. Çalışma masası sadece çalışma için kullanılmalı, yemek yeme, oyun oynama gibi etkinliklerde kullanılmamalıdır. Masa başında geçirdikleri zamanın çok küçük bir bölümünü verimli kullandıkları için çalışmayla başlamadan önce mutlaka çalışma programı yapılmalıdır, çalışma süresi ve konular küçük bölümlere ayrılmalıdır.
- Çocuğunuzun kendinden küçük birilerine bir şey öğretmesinin sağlayın. Bu fırsatlar çocuğunuzun sorumluluk alma bilincini geliştirir.

- Odaklanma tekniklerini öğretin. Örneğin sevdiği bir fotoğrafı, haritayı, resmi vs. inceleyin, daha sonra kapatın ve resim hakkında sorular sorun. Tekrar gösterin ve kapatın. Uzun süreli dikkat ve akılda tutma becerilerini geliştiren strateji oyunları oynayın.
- Bu tür çocuklar daha çabuk unutulur o yüzden yapılamasını istemediğiniz davranışı yazı yada sembollerle belirtmek faydalı olabilir. Örneğin buzdolabının kapısına ‘açmadan önce anneye sor’, ya da yatak odasına ‘eşyalarını topla’ gibi yazılarla ya da okuma-yazma bilmiyorsa anlayacağı bir resimle ifade edebilirsiniz.
- Çocuğunuzla anlaşma yapın. Bazı çocuklar bundan hoşlanırlar. Ne yapıp yapmayacağı ile ilgili kontrat imzalayın. Ör: konu: öfke, davranış: öfkelenmeden, sinirlenmeden, kızmadan önce 10’a kadar sayacağım. Sakinleştikten sonra söyleyeceklerimi söyleyeceğim.

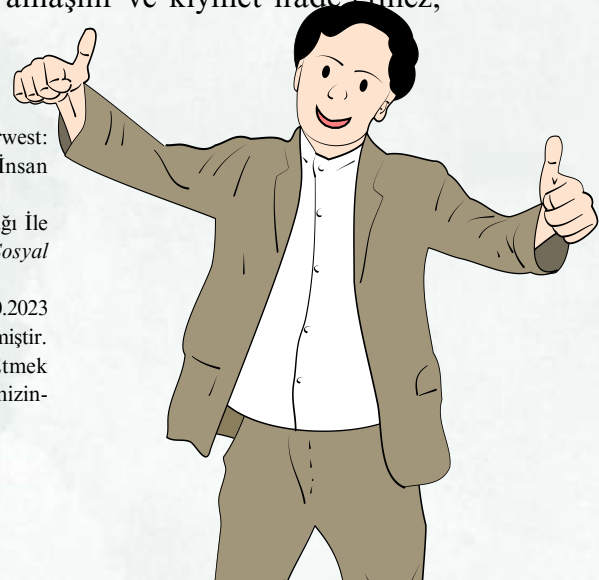

- TV, bilgisayar ve video oyunları oynama süresini azaltmaya çalışın. Birçok aile bunu engelleyemez. Hatta bunu başlarından savma için bir koz olarak kullanırlar. Aynı zamanda yanlış olduğunu da düşünür ve söylerler. Bu durumda artık hâkimiyet çocuğın eline geçmiş olur. Uzun süre bu tür oyunlarla oynanması bazı akademik, davranışsal, göz ve dikkat sorunlarına yol açabilmektedir.

- Ödüllendirici olun: Bizim toplumumuzda genellikle kötü şeyler yapıldığında tepki (kızma, bağırma, dövme, ceza verme gibi) anında verilir. Ama iyi davranışlar sonunda aynı hızlilik ve takdir etme davranışı pek görülmez. Gerektiğinde övgü dolu sözlerinizi sarf edin, samimi olun, sahte övgüler çocuk tarafından anlaşılır ve kıymet ifade etmez, etkisi de olmaz.

KAYNAKÇA

- McCrindle, M.(2020), Fell, A., “Understanding Generation Alpha.”, Norwest: McCrindleResearchPty. Ltd. Demirel, Z.H.(2021) Çalışma Hayatında Geleceğin İnsan Kaynağı: Alfa Kuşağı, *Uluslararası Toplum Araştırması Dergisi*
- Adıgüzel, O., Batur, H.Z., ve Eksili, N. (2014), Kuşakların Değişen Yüzü Ve Y Kuşağı İle Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:19
- Çetinkaya, K. B. (2020). X, Y, Z, Alfa Kuşağı... Peki ya Ötesi? Erişim tarihi: 20.10.2023 <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/x-y-z-alfa-kusagi-peki-ya-otesi> web adresinden erişilmiştir.
- Eğitim ve Ötesi (2022). Alfa Kuşağı 101: Çocuklarımızın Yeşermesine Yardım Etmek Erişim tarihi: 20.10.2023 <https://www.egitimveotesi.com/alfa-kusagi-101-cocuklarimizin-yesermesine-yardim-etmek/> web adresinden erişilmiştir.

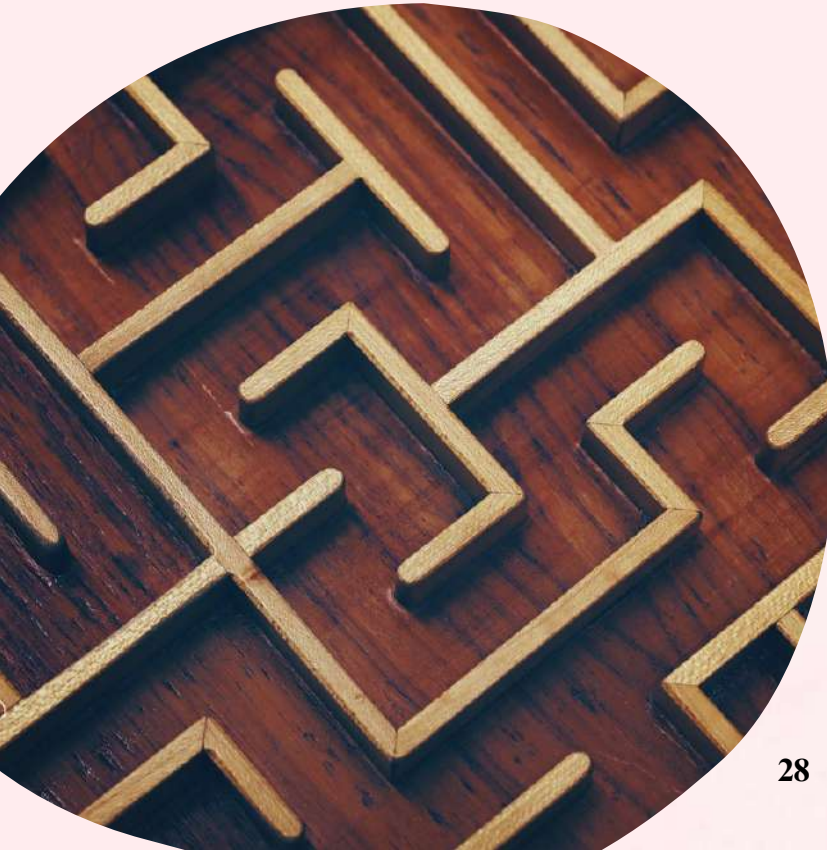

BİR GARİP YOLCU

Betül Nur ÇAKIR

İnsanlık nedir? Bir hasret bir gurbet bir özlem... Hayat denilen şeyse tutkulu bir arayıştan ibaret. Bu arayış bizi hayat yolunda daimi bir yolcu yapıyor. Bazen düşen bazen kırılan bazense mutlulukla gözleri çiçek açan bir garip yolcu...

Kayboldum ne zaman nerede kim için yaşadığımı bilemez soru işaretleri arasında boğulur bir hale gelmişim. Kimdim ben ne için yaşıyordum. Gerçekten her gün hayatımda başıma gelen onca şey karşılaştığım onca insan ya da bütün bu çaba, koşuşturma ne içindi? Birden durdum ve fark ettim ki hayatımda bunca soru işareti olmasına rağmen bunları cevaplamak için hiçbir çaba sarf etmiyordum.

Hayatta koşuşturmaya o kadar çok odaklanmışım ki ne hissettiğimi, nereye koştuğumu, koşarken nerelerden geçtiğimi kimlerin yanımda olduğunu unutmuşum. Ve işte sonunda ayağım taşa takıldı... Bu koşuşturmanın anlamını araştırmaya, ayağımın taşıma takıldığı noktada kendimi bulmaya ant içmişim. Ben de artık bu arayışın bir yolcusuydum tıpkı senin gibi...

Birinin gülmesini istiyorsanız, ona bir neden sunmanız örneğin bir fıkra anlatmanız gerekir. demiş Victor Frankl. İşte bizler bu satırlarda kendimizi arayacağız. Kah gülmek kah yaşamak için aslında tam anlamıyla bir varoluş için arayacağız nedenlerimizi. "İnsanoğlu geçmişten bugüne kadar yaşamış fakat her insan yaşarken var olamamıştır".

Biliyorum en başta karmaşık gelen bir cümle ama derinlerde, cümlenin kalbine indigimizde sırrın yavaş yavaş çözüldüğünü göreceksiniz. Yaşama baktığımızda insan dışındaki varlıklar nasıl var olduysa öyle yaşamına devam ederken insanoğlu sürekli bir gelişim ve değişim içerisinde olmuştur. İşte bu gelişim ve değişim insanların kendi varoluşunu gerçekleştirmesi için uzanan bir yoldur. Bu yolda yolcu olan insanoğlu ise kendisini kendi olarak var edebilen tek canlıdır diyebiliriz.

Evet hayat hep bir koşuşturma ama içimizdeki bu anlam arayışı da kendi başına bir serüven kendi başına bir aksiyon barındırıyor. İnsan belli dönemlerde bu anlam arayışına öyle bir odaklanır ki soru işaretlerinden oluşan bir havuzda sürekli dip dalar çıkar kulaç atar ve bu soru işaretlerinin cevabını bulmaya çalışır. Fakat bunun aksine bazı dönemler ya da kişiler vardır ki sorgulamadan anlamını bulmadan kafasındaki soru işaretlerini yok sayarak hayatına devam eder bence asıl tehlikeli olan şey budur. Özellikle bizler ergenlik döneminde yani birçok şeyi ilk kez deneyimlediğimiz ve hayata farklı bir açıdan bakmaya başladığımız bu dönemde bu soru işaretlerinin en yoğun olduğu dönemi yaşarız. Bu soru işaretlerini cevaplaması insanın tekdüze olan hayatını daha anlamlı kılması demektir.

**Anlam yönelişinin yararlı etkisini böylece gösterdikten sonra, bugün birçok hastanın şikayetçi olduğu bir duygunun, yani yaşamlarının hepten ve nihai anlamsızlığı duygusunun zararlı etkilerine geçmek istiyorum. Bu hastalar, uğruna yaşamaya değer bir anlam bilincinden yoksundurlar. Kendi içlerindeki boşluk duygusunun altında ezilmektedirler. Benim "varoluşsal boşluk" dediğim bir duruma yakalanmışlardır .
Victor Frankl.**

İnsanın anlam arayışı aslında birçok şair birçok filozofun eserlerine konu olmuştur. Günümüze baktığımızda yemek, içmek, gezmek, eğlenmek dışında insan kendiyile yalnız kaldığında bir iç sıkıntısı bir ruhsal bunalma durumu yaşayabilmektedir.

Bunlar aslında varoluşsal sancılardır. Yiyip içip, gezmek bizdeki haz duygusunu tetiklerken bir yandan da içimizdeki anlam duygusunu bulabilmeyi insan vücudu, insan zihni arzular ve bu var olan düşünceler iç sıkıntısı olarak karşımıza çıkar.

Böyle dönemlerde kafanı dağıtma, haz oluşturabilecek belli davranışlarda bulunmak yerine gerçekten o iç sıkıntımızın kaynağını bulmak ve kendimizi varoluşumuza adanmak geleceğimiz ve iç huzurumuz için yaptığımız büyük bir yatırım olacaktır.

Bu varoluşsal sorgulamaya bu anlam arayışına gelin birkaç soru da sizler için ekleyelim. Aşağıdaki soruları kendinize sorup cevapları benliğimizin işiteceği kadar yüksek bir şekilde dile getirelim.

1. Beni bu dünyada en çok mutlu eden şey nedir?
2. Şu anda çaba gösterdiğim ve ulaşmak istediğim noktayı ne ve kim için istiyorum?
3. En önemli soru ise ben aslında kimim ve kim olmak için çaba gösteriyorum?

Gelin şimdi bu sorunları nasıl cevaplayacağımızı birlikte bulalım. Beni bu dünyada en çok mutlu eden şey nedir? Aile mi para mı meslek sahibi olmak mı okulumu bitirmek mi ya da hepsi bir yana kendim miyim acaba?

Tüm bu seçeneklerin arasında hepsi birbiriyle ilintili ve anlamlı olmak dışında asıl cevap beni mutlu eden şeyin kendim olması cevabıdır. Eğer insan kendisiyle barışıkta kendisini seviyorsa ve üstte saydığım seçeneklerden kendine hedef olarak belirledikleri şeylere ulaşmış veya bu uğurda çaba gösteriyorsa aslında kendisiyle daha mutlu daha motive bir insan olarak yaşayabilir.

Gelelim ikinci sorumuza şu anda ulaşmak istediğim noktayı ne ve kim için istiyorum? Mahalle baskısı mı, ailem benim için istediği için mi, arkadaşlarımdan özendiğim için mi yoksa gerçekten istediğim ve çaba gösterdiğim hedef benim hayatımı daha anlamlı kılacak bir şey mi? Bunu lise öğrencilerimiz üzerinden yola çıkarak konuşalım. İstediyim meslek ya da istediğim üniversiteyi sırf puanı yüksek statüsü iyi olduğu için mi istiyorum yoksa bu mesleği yaparken kendimi bulacağım bir meslek olması sebebiyle mi?

İşte bu anlam arayışı özellikle ergenlik dönemindeki bireylerde yoğun olarak görülebilmektedir. Kendini yeni tanımaya çalışan hatta kişiliğinin temel dinamiklerini oluşturan gençler bu süreçte model alma, ünlü bireylere özenme gibi durumlar yaşayabilirler. Bu gayet doğal ve olağan bir durumdur. Böyle durumlarda onlara kendini bulabilecekleri süreyi tanımak anlamlı olacaktır.

Lütfen bu sorgulamayı kendinize yapın ulaşmak istediğim noktada mutlu olan taraf kendim miyim? Bu bencillik olarak algılanmasın elbette ki çevremizin düşünceleri önemlidir fakat yastığa başımızı koyduğumuzda kendi vicdanımız kendi aklımızla kendi kalbimizle yalnız kalırız. Bir mesleği ya da yapacağımız bir şeyleri seçtiğimizde ömrümüz boyunca bunlara muhatap olacak kişi biziz. Öncelikle acaba neleri yaparken hayatımı daha anlamlı kırabilirim bu soruların cevabını vermek gerekir.

Gelelim üçüncü soruya üzerine sayfalarca ciltlerce kitaplar yazılabilecek bir sorudur “ben kimim?”. Ben kimim, ne için var oldum aslında bu yaptığın davranış tam olarak bana uygun mu yoksa kendim olarak davranamıyor muyum bu sorular bu sancılar varoluş sancısının gerçekten kendimizi var etmenin sancılarıdır. Aslında bu tarz varoluş sancıları çekmiyorsak hayatımız anlamsızlığın ve hazzın doruklarında yaşıyor olabiliriz. Bu yüzden alalım elimize kağıdı kalemi ben kimim, olmak istediğim yerde miyim, bu kişilik özellikleri bana mı ait bunları biraz cevaplayalım sizinle.

Bu yüzleşme için ben temsili bir ayna kullanıyorum. İster karşınızda bir ayna hayal edin isterseniz karşınıza bir ayna koyun ve bakın gözlerinizin içine gerçekten gözlerine baktığınız kişi siz misiniz ya da gözlerinize baktığınızda kaçırıyor musunuz gözlerinizi. Yüzleşemediğiniz, kendinizde sevmediğiniz noktalar neler? Dağınık, kavgacı ya da öfkeli biri misiniz? Sevecen, güler yüzlü, hoş sohbetli mi? Sonda saydığım özellikler daha kolay ağızdan çıkabilen maddeler olmasına karşın diğerleri korkarak ve ürpererek söylediğimiz kelimelerdir. Çünkü bunlar bizlere benliğimizde saplanan birer iğne gibi algıladığımız ve bize değişimin sinyallerini veren kelimeler olduğundan genelde bunları dile getirmeyiz. Hazır baş başayken gerçekten dürüstçe bu soruların cevabını verelim.

Aynaya baktığında kendinde sevdiğin ve sevmediğin özellikleri sırala kendine sonra de ki ben tüm benliğimi selamlıyorum ve seviyorum. Ama biliyorum ki herkes gibi benim de olumsuz özelliklerim var ve ben bunun farkındayım. Varlığımı sorgularken hayatımdaki anlamı bulmaya çalışırken aslında beni anlamlı kılan şeyin güçlü ve zayıf yönlerim olduğunu kabul ediyorum ve değişmesi gereken yönlerimi minik minik çentiklerle yontmaya çalışıyorum.

Bir elma ağacı düşünelim tohumun yere düşmesi ile birlikte başlar çekirdeği sancısı, amacı var olmaktır... Toprağa düşer düşmez sancı çeker çatlar ki ağaç olup meyve verebilsin sıkıntılar onu olgunlaştırır ve varoluşunun anlamını bulur huzur duyar ve amacını gerçekleştirir elma ağacı. Huzur, varoluşsal anlamı bulup öz gerçekliğe ulaştığımız noktada bizimledir. Nasıl ki bir elma ağacı acı ve ıstıraplı bir yol sonucu çiçeklenip meyve verir insan da kendini bulma yolunda çektiği ıstırapların, soru işaretlerinin sonunda huzurlu ve kendini bulan bir yolcu olur.

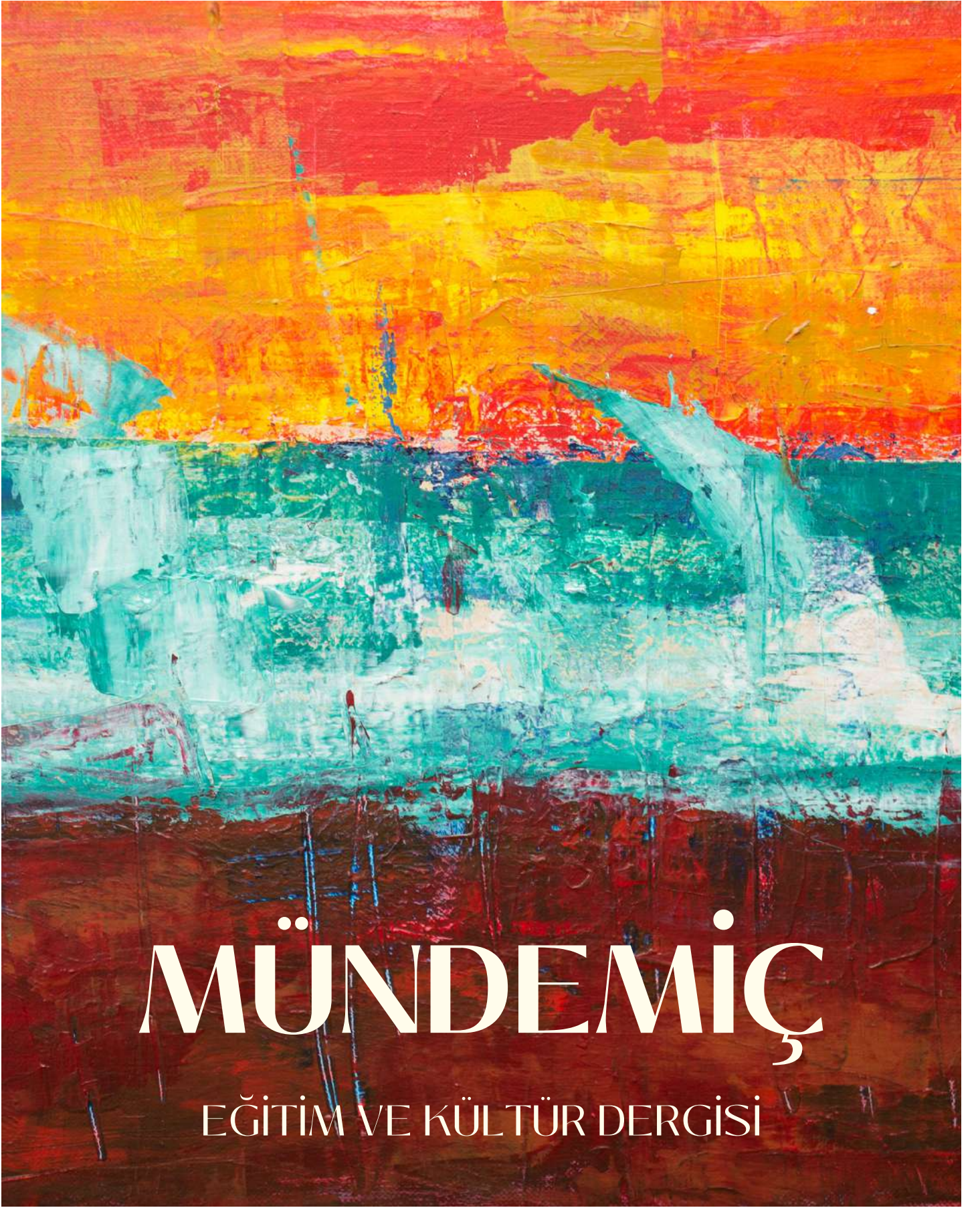
Yol aldığımız bu hayat yokuşunda varoluşsal sancılarımızın eşliğinde benliğimizi doğurduğumuz, sorularımızla kendimizi bulduğumuz huzur durağında var olabilmek dileğiyle...

KAYNAKÇA

- Frankl, V. Emil. (2019). İnsanın anlam arayışı. İstanbul: Okyanus Yayınları

MÜNDEMİÇ

EĞİTİM VE KÜLTÜR DERGİSİ

SOMA REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ